

Close Reading: Sjabloon

Stap 1

Kies de juiste tekst ¹

Gekozen tekst? Het meisje met de zwavelstokjes

Bron?

https://www.andersenstories.com/nl/andersen_sprookjes/het_meisje_met_de_zwavelstokjes

Leeftijd doelgroep? Nederlands 1ste graad

Soort tekst?

☒ Fictie	☐ prescriptief
☐ Non Fictie	☐ informatief
	☐ overtuigend
	☒ verhalend
	☐ opiniërend
	☐ andere:

Is de gekozen tekst in overeenstemming met het niveau van de leerlingen?

Ja

Sluit de tekst aan bij de leefwereld en interesse van de leerlingen?

Ja

Wat is de diepere betekenis van deze tekst?

Het meisje had zo koud dat ze begon met hallucineren alvorens ze stierf.

Stap 2

Doel ²

Welke leerresultaten wil je bereiken met je leesles?

- De leerlingen kunnen het onderwerp van een tekst bepalen.
- De leerlingen kunnen de hoofdgedachte van een tekst bepalen.
- De leerlingen kunnen verwoorden welke gevoelens de tekst bij hen oproept.
- De leerlingen kunnen vragen bij de tekst beantwoorden.
- De leerlingen kunnen de betekenis van moeilijke woorden achterhalen.
- De leerlingen kunnen de diepere betekenis van de tekst vinden.
- De leerlingen kunnen een brief schrijven aan het hoofdpersonage.
- De leerlingen herkennen machtsmisbruik (burgerschap).

Welke eindtermen komen aan bod?

A-stroom

¹ Chapter 4.1

² Chapter 4.2

	<ul style="list-style-type: none"> ● 2.1: De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, schrijven, luisteren en inzicht in het taalsysteem.° (attitudinaal) ● 2.2: De leerlingen bepalen het onderwerp en de globale inhoud van geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie ● 2.3: De leerlingen bepalen wat de hoofdgedachte en de hoofdpunten zijn in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie ● 2.4: De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie. ● 2.6: De leerlingen produceren schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie ● 2.7: De leerlingen drukken zich op een creatieve manier uit ● 2.13: De leerlingen verwoorden hun gedachten en gevoelens bij het lezen en beluisteren van fictionele teksten met een literaire inslag met ondersteuning van elementaire literaire en narratieve concepten ● 7.4: De leerlingen lichten de mechanismen van vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk toe. (transversaal) <p>B-stroom</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 2.1: De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, schrijven, luisteren en inzicht in het taalsysteem.° (attitudinaal) ● 2.2: De leerlingen bepalen het onderwerp en de globale inhoud van geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie ● 2.3: De leerlingen bepalen wat de hoofdgedachte en de hoofdpunten zijn in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie ● 2.4: De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie. ● 2.5: De leerlingen produceren schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie ● 2.6: De leerlingen drukken zich op een creatieve manier uit ● 2.12: De leerlingen verwoorden hun gedachten en gevoelens bij het lezen en beluisteren van fictionele teksten met een literaire inslag met ondersteuning van elementaire literaire en narratieve concepten ● 7.4: De leerlingen lichten de mechanismen van vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk toe. (transversaal)
<p>Stap 3</p>	<p>Pre-reading³</p> <p>Maak je leerlingen enthousiast over de tekst. Doe dit door middel van discussie, brainstormen, afbeeldingen, video's, enz.</p>

³ Chapter 6

	<p>Welke werkvorm gebruik jij om de interesse van je leerlingen te wekken?</p> <p>O interview O stellingenspel X afbeelding O videofragment O referenties O overig: _____</p> <p>Beschrijf hoe je dit gaat aanpakken?</p> <p><u>Afbeeldingen</u> De leerkracht toont de leerlingen verschillende afbeeldingen. De leerlingen gaan op zoek naar de rode draad tussen de afbeeldingen. Vervolgens proberen de leerlingen te raden waarover het verhaal gaat (zie powerpoint).</p>
<p>Stap 4</p>	<p>Eerste keer lezen ⁴</p> <p><i>Doof de lichten en laat de leerlingen het lampje van hun gsm aandoen.</i></p> <p>Bedenk enkele vragen voor je leerlingen zodat de eerste indruk van de tekst duidelijk is.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Is deze tekst fictie of non-fictie? Deze tekst is fictie. ● Wat is het onderwerp van de tekst? Een arm meisje ● Wat is de hoofdgedachte? Het kleine meisje verkoopt zwavelstokjes en sterft van de koude. ● Hoe voel jij je na het lezen van de tekst? Persoonlijk antwoord: verdrietig, droevig ... <p>Hoe ga je je leerlingen een antwoord laten formuleren op onderstaande vragen (mondeline nabespreking, schriftelijk, placematmethode ...)? Mondeline nabespreking (creëer een veilig klasklimaat, behoud de donkere sfeer).</p> <p>Welke leesstrategieën komen aan bod in deze les? ⁵</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorspellend lezen (intro) - Zoekend lezen - Intensief lezen
<p>Stap 5</p>	<p>Tweede keer lezen ⁶</p> <p>Hoe zegt de tekst het? ⁷</p>

⁴ Chapter 7

⁵ Chapter 4.5

⁶ Chapter 8

⁷ Chapter 8.1

	<p>Graaf dieper in de tekst. Waarop wil je je concentreren? Kies minstens één van de volgende suggesties: taal en stijl, zinsbouw, letterlijk en figuurlijk taalgebruik, beeldspraak, patronen, andere...</p> <p>Gebruik de ruimte hieronder om je focus te beschrijven en hoe je dit gaat aanpakken.</p> <p>Woordenschat: Vraag de leerlingen om de woorden die ze niet begrijpen aan te duiden met een markeerstift. Bespreek de volgende moeilijke woorden (schrijf deze op het bord of werkblad):</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwavelstokjes - een bosje zwavelstokjes - stuivertje - schijnsel - stompje - arme stakkerdje - koopman - etalage - ... <p>Laat de leerlingen de betekenis van de woorden achterhalen a.d.h.v. de woordstrategieën:</p> <p style="padding-left: 40px;">De leerling werkt alleen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De leerling splitst het woord op om de betekenis te achterhalen. bv: zwavel-stokjes en koop-man 2. De leerling tracht de betekenis te achterhalen aan de hand van de context. <p style="padding-left: 40px;">Vervolgens gaat de leerling samen zitten met een klasgenoot.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. De leerling vraagt een medeleerling om hulp. 4. De leerlingen zoeken het woord op in het online woordenboek. <p>Bespreek de antwoorden van de leerlingen klassikaal.</p>
<p>Stap 6</p>	<p>Derde keer lezen ⁸</p> <p>Zoek de diepere betekenis van de tekst. Richt je op een van de volgende suggesties: Thema, personages, symboliek, taal en stijl, gevoelswaarde van woorden, structuur, context, doel van de auteur, onbeantwoorde vragen, kritische blik, Op welke van bovenstaande mogelijkheden leg jij de focus?</p> <p>Hoe ga je het bovenstaande bespreken? (geleide discussie, groepsactiviteit, creatieve opdracht, schriftelijke vragen, vergelijkende analyse, literaire bronnen vergelijken ...)</p> <p>⁹</p>

⁸ Chapter 9

⁹ Chapter 9.1

	<p>Werk je aanpak hieronder uit.</p> <p>Quiz</p> <p>Verdeel de leerlingen in groepjes van twee tot vier personen. Geef hen vervolgens de volgende vragen en laat deze in groep oplossen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Denk je dat de ouders van het meisje arm waren? Waarom denk je dat? <i>De ouders waren arm. Het huis was koud en tochtte; ook moest het meisje zwavelstokjes verkopen om geld te verdienen.</i> 2. Waarom durfde het meisje niet naar huis? <i>Omdat ze bang was dat haar vader haar zou slaan.</i> 3. Waarom besloot het meisje om de zwavelstokjes aan te steken? <i>Ze had koud.</i> 4. Wat zag het meisje toen ze het eerste stokje aanstak? <i>Ze zag een warme kachel.</i> 5. Wat zag het meisje toen ze het tweede stokje aanstak? <i>Ze zag een gedekte tafel en een gebraden gans.</i> 6. Wat zag het meisje toen ze het derde stokje aanstak? <i>De grootste en mooiste kerstboom die ze ooit had gezien.</i> 7. Wat zag het meisje toen ze het vierde (en laatste) stokje aanstak? <i>Ze zag haar overleden oma.</i> 8. Zijn alle dingen die het meisje zag 'echt'? <i>Nee</i> 9. Hoe komt het dat ze die dingen zag? <i>Ze was aan het hallucineren van de koude/sterven.</i> <p>Bespreek de juiste antwoorden op de vragen en laat de leerlingen elkaar punten geven. Benoem een groepje tot de 'winnaar' van de quiz.</p> <p>Stel vervolgens nog enkele inhoudelijke vragen klassikaal.</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Denk je dat het meisje gelukkig was in haar leven? <i>Nee, ze had honger en koud. Ze had ook geen warme familie.</i> 11. Is het meisje gelukkig op het einde van het verhaal? <i>Ja, ze is weer bij haar oma en ze heeft geen zorgen meer.</i> 12. Ben jij soms ongelukkig? Hoe komt dat? <i>Persoonlijk antwoord</i> 13. Waar ben je heel dankbaar voor? <i>Persoonlijk antwoord</i>
<p>Stap 7</p>	<p>Post reading ¹⁰</p> <p>Bedenk een speelse opdracht die een duidelijke link heeft met de tekst (schrijf een brief, zoek een liedje, schrijf een gedicht, speel een scène na ...)</p>

	<p>Welke opdracht kies je en hoe pak je die aan? ¹¹</p> <p>Schrijf een brief naar het hoofdpersonage (zie apart werkblad).</p>
Stap 8	<p>Evaluatie</p> <p>Ga je evalueren? Ja</p> <p>Wat ga je evalueren? schrijfvaardigheid</p> <p>Hoe ga je evalueren? Aan de hand van een rubric (zie bijlage).</p>

Extra:

¹¹ Chapter 10.1

Het meisje met de zwavelstokjes

Een sprookje van Hans Christian Andersen

Het was afschuwelijk koud, het sneeuwde en het begon donker te worden. Het was ook de laatste avond van het jaar, oudejaarsavond. In die kou en in het donker liep er op straat een arm, klein meisje, zonder muts en op blote voeten. Ze had wel pantoffels aangehad toen ze van huis ging, maar dat hielp niet veel: het waren heel grote pantoffels, haar moeder had ze het laatst gedragen, zo groot waren ze, en het meisje had ze bij het oversteken verloren, toen er twee rijtuigen vreselijk hard voorbijvlogen. De ene pantoffel was niet te vinden en met de andere ging er een jongen vandoor: hij zei dat hij hem als wieg kon gebruiken als hij later kinderen kreeg. Daar liep dat meisje dus op haar blote voetjes, die rood en blauw zagen van de kou. In een oud schort had ze een heleboel zwavelstokjes en één bosje hield ze in haar hand. Niemand had nog iets van haar gekocht, de hele dag niet. Niemand had haar ook maar een stuivertje gegeven. Hongerig en koud liep ze daar en ze zag er zo zielig uit, dat arme stakkerdje! De sneeuwvlokken vielen in haar lange, blonde haar, dat zo mooi in haar nek krulde, maar aan dat soort dingen dacht ze echt niet. Uit alle ramen scheen licht naar buiten en het rook overal zo lekker naar gebraden gans; het was immers oudejaarsavond en daar dacht ze wel aan.

In een hoekje tussen twee huizen, waarvan het ene een beetje vooruitstak, ging ze in elkaar gedoken zitten. Haar beentjes trok ze onder zich op, maar ze kreeg het nog kouder, en naar huis durfde ze niet, want ze had geen zwavelstokjes verkocht en ook geen stuivertje gekregen. Haar vader zou haar slaan en thuis was het trouwens ook koud. Ze woonden vlak onder het dak en daar blies de wind doorheen, ook al waren de ergste kieren met stro en oude lappen dichtgestopt. Ze had bijna geen gevoel meer in haar handjes van de kou. O, wat zou een zwavelstokje lekker warm zijn! Zou ze er eentje uit het bosje durven trekken en het tegen de muur afstrijken om haar handen te warmen? Ze trok er een uit. "Ritsss..." Wat vlamde dat, wat brandde dat! Het gaf een warm, helder vlammetje, net een kaarsje, toen ze haar handen eromheen hield. Een wonderlijk licht gaf het. Het meisje dacht dat ze voor een grote, ijzeren kachel zat met glimmende koperen ballen en een koperen trommel. Het vuur brandde zo heerlijk, het was zo lekker warm. Maar wat was dat? Het meisje strekte haar voetjes al uit om die ook te warmen - toen ging de vlam uit, de kachel verdween - en zij zat met een stompje van het afgebrande zwavelstokje in haar hand.

Ze stak er nog een aan. Het brandde, het gaf licht en waar het schijnsel op de muur viel, werd die doorzichtig, net als een sluier. Ze keek zo de kamer in, waar de tafel gedekt was met een spierwit tafelkleed, met het fijnste porselein. De gebraden gans, gevuld met pruimen en appeltjes, stond heerlijk te dampen. En wat het allerheerlijkst was, de gans sprong van de schaal en waggelde met een vork en mes in zijn rug over de grond. Hij kwam recht op het arme meisje af; toen ging het zwavelstokje uit en was alleen de dichte, koude muur er nog.

Ze stak er nog één aan. Toen zat ze onder de mooiste kerstboom, nog groter en nog rijker versierd dan de boom die ze door de glazen deur bij de rijke koopman had gezien, vorig jaar met Kerstmis. Er brandden wel duizend kaarsjes aan de groene takken, en gekleurde prentjes, zoals je die in etalages ziet, keken haar

aan. Het meisje strekte haar beide handen uit - toen ging het zwavelstokje uit, de vele kerstkaarsjes gingen de lucht in en veranderden in sterren, zag ze. Eentje viel er en liet een lange streep van vuur achter aan de hemel. "Nu gaat er iemand dood," zei het meisje. Want haar oude grootmoeder, de enige die lief voor haar was geweest, maar die nu dood was, had gezegd: "Als er een ster valt, gaat er een zieltje naar God."

Ze streek weer een zwavelstokje af tegen de muur, het gaf licht en in het schijnsel stond haar oma, heel duidelijk, heel stralend, heel vriendelijk en lief. "Oma!" riep het meisje. "O, neem me mee! Ik weet dat je weg bent, als het zwavelstokje uitgaat. Weg, net als de warme kachel, de gebraden gans en die prachtige, grote kerstboom." Haastig streek ze de rest van de zwavelstokjes uit het bosje af, want ze wilde oma vasthouden. De zwavelstokjes gaven zoveel licht dat het klaarlichte dag leek. Oma had er nog nooit zo mooi en zo groot uitgezien. Ze nam het kleine meisje op haar arm en ze vlogen, stralend en blij, heel, heel hoog. Er was geen kou, geen honger, geen angst - ze waren bij God. Maar in het hoekje bij het huis zat in de koude wintermorgen het kleine meisje met de rode wangen, met een glimlach om haar mond - dood, doodgevroren op de laatste avond van het oude jaar.

Het werd nieuwjaarsochtend en de kleine dode zat daar met haar zwavelstokjes, waarvan een bosje bijna was opgebrand. Ze heeft zich willen warmen, zeiden ze. Niemand wist wat voor moois ze had gezien, hoe stralend ze met oma de vreugde van het nieuwe jaar was ingegaan.

Bron: https://www.andersenstories.com/nl/andersen_sprookjes/het_meisje_met_de_zwavelstokjes